

CONFIGURAȚIA POETICEI LUI D. IACOBESCU

Trăind în epoca premergătoare marilor reforme sociale, în epoca aceea când în bătrâna Europă începuse sedimentarea unei spiritualități noi, D. Iacobescu a fost primul poet al nostru care, cu toată vârsta lui fragedă, a înlesnit fără nici un efort, filiațiunea între eleganța spiritului francez, manifestată, atunci, prin acordurile de nouă coloratură ale simbolismului, și curente locale, care năzuiau spre un ideal de artă născut din brazdă și destinat acesteia.

În vacarmul aceluia început de veac, care anunța, printre altele, o tehnică nouă a sensibilității, D. Iacobescu și-a trăit poezia singur și sincer, în afara oricăror dogme, și niciodată această *izolare* nu l-a făcut să se considere un « neînțeles ». Suflul său copleșit de un extaz continuu, tiran deci, și-a tremurat emoția fără să se caute, fără să se definească.

Singularizarea lui în ambianța de orice fel, D. Iacobescu și-o exprimă fără paradă, fără zgomot, în aceste cinci versuri, care închid în ele un tragism pe cât de intim, pe atât de elocvent :

*Eu viețuiesc în parcuri înfundate
In care rodul moare necules,
Eu lăncezesc pe-aleele uitate
In care un lînțoliu larg și des
Inchide orizonturile toate.*

(În umbră)

În timp ce d-nii Ion Minulescu, Adrian Maniu și alții începuseră să precizeze, prin poeziile lor, o altă muzicalitate a versului românesc, o muzicalitate inspirată direct din școala simbolistă franceză, D. Iacobescu era acomodat, până la contopire, cu esența acestei poezii. Asta ne-o justifică virtuosoalele sale traduceri din Verlaine, Mallarmé și Albert Samain. Poemele lui D. Iacobescu (vezi volumul *Quasi* tipărit de editura *Cultura Națională*, în 1930) excelează ca și ale lui Samain, de pildă, printr'o notă de disperare atât de timidă, de voalată, încât aliată unui sentimentalism de esență romantică, îmbracă mai repede haina unui « dulce farniente » fără sfârșit, dar care, pentru un ochi critic se traduce mai just prin oboseală, extenuare mai corect; căci această nedefinită beție a simțurilor îi este impusă, lui D. Iacobescu, de o exasperare ascunsă, condiționată în mare parte și de o suferință fizică incurabilă: tuberculoza care l-a răpus la 20 de ani. Din acest punct de vedere, înrudirea cu Albert Samain capătă o certă justificare. Cântecul amândurora nu este

decât o trecere lentă în neant, o agonie dulce, nesimțită, care la D. Iacobescu se manifestă printr'o calmă și suavă renunțare:

Nici eu nu știu ce am!..
 Hemoragii de soare-mi bat în geam,
 Cu lenevii de aur cald mă fură
 Și mă sărută lung pe ochi, pe gură...
 Ce mână delicată
 Cu degete de veșted trandafir
 Te leagănă, o, inimă blazată?
 — Ești tu, romanță tristă de clavier
 Sau tu, extaz solar?

Oh, pianul cântă tot mai trist, mai rar,
 Și soarele mă chiamă,
 ... și îmi pare
 Că fruntea mea alunecă în zare
 Spre-un infinit de pace și uitare.

(Poem de amiază)

Deși pare caracterizată de o notă solară, singură și dominantă, lirica lui D. Iacobescu are totuși o diversitate de motive, care evoluează în jurul aceleiași punct central caracteristic. Iată de exemplu în *Nocturna ultimei nopți* (vezi vol. *Quasi*) o liniște ce se vrea dincolo de orice dorință de viață, dar care are, în același timp, o viață a ei, proprie, în care poetul se regăsește în parte:

... In jurul nostru liniștea suspină
 Mai senzitivă ca o violină
 Și fiecare vorbă ce am spune
 Ar rupe armonia unei strune.

Această renunțare la impuls de dragul unei liniști, care trăia prea intens pentru a o destrăma, o întâlnim în multe din poemele lui D. Iacobescu.

De observat (și în altă ordine de idei) mai este că D. Iacobescu, voluntar sau nu, își crea «trasele» poetice uneori chiar prin transfigurarea celor mai simple tablouri și, în acest caz, funcționarea acestora ca motive de inspirație, condiționa în mod cu totul imperativ emoția care, după cum vedem în strofa mai jos citată, se intensifică într'o remarcabilă gradație:

Amurgul cască roze mari de sânge
 Prin parc țâșnesc izvoare de parfum

*Ascult cum plâng fântânile și cum
Pe nervii mei arcușul serii plânge.*

(Amintiri în amurg)

Oscilând între două puncte bine distincte, acela al unei sensibilități bolnave, extenuate de năzuinți eterice, de o parte, și galanteria formelor plastice, de cealaltă, galanterie cu care cochetau, de altfel, toți simbolisții, poezia lui D. Iacobescu rămâne înaintea de orice, poezia unei elite a sentimentelor, elită pe care autorul volumului *Quasi* a iubit-o cu toată patima vârstei sale. Cităm, pentru orice altă justificare :

Inchide ochii, miss . . .

Tăcere !

Nu simți cum în penumbra caldei sere

Blazatele corole de-aristocratici crini

Iși plîmbă 'ncet tristețea prin nervii noștri fini ?

Ascultă :

O fântână lovind un mic basin

Iși mestecă murmurul cu florile de crin,

Și dă tristeții albe nuanțe de suspin.

Și 'n timp ce ziua moare de-o grea tuberculoză

Stropind tot parcul vesel cu sângele-i bolnav —

Inchisă 'n glastre, sera se face tot mai roză

Și freamătul tristeții se face mai suav.

.

(Tristeți de seră)

Deși rob al unei sensibilități excesive, bolnave, D. Iacobescu și-a trăit totuși intens « *leneviile școlare* », acele *lenevii* care îi prelungeau ca un paliativ o agonie mută, neînțeleasă, ce-i pregătea încet, dar sigur, drumul spre marea și necunoscuta legendă, legenda peste care a douăzeci și doua iarnă își așterne astăzi zăpezile, ca peste un imperiu al veșnicei solitudinii.

TEODOR SCARLAT

IN ATELIERUL LUI MARQUET

În cel mai încântător punct al Parisului, în miezul orașului, la întretăierea Podului Nou cu Rue Dauphine, la al 4-lea sau al 5-lea etaj al unei clădiri noi, dar a cărei arhitectură se integrează în stilul locului, se află atelierul pictorului Albert Marquet.